

Ennakkovaikutusten arviointien kehittäminen ja ohjeistus Salon kaupungissa

Kaupunginhallitus 24.04.2023 § 126
461/00.01.02.02/2023

Valmistelija

kehittämissuunnittelija Saija Karnisto-Toivonen, saija.karnisto-toivonen@salo.fi, 02 778 2569

Nykytila

Kuntaliitto antoi vuonna 2011 ohjeistuksen ennakkovaikutusten arviointien tekemisestä kunnissa. Salossa asiasta on päätetty vuonna 2013 kolmessa lautakunnassa: sosiaali- ja terveys, opetus ja vapaa-aika. Kaupunginhallitus tai -valtuusto ei ole käsitellyt ennakkovaikutusten arviointeihin liittyviä periaatelinjauksia.

Salon nykyinen ohjeistus on Kuntaliiton laatima ja vuodelta 2019. Ohjeistuksessa edellytetään vaikutusten arviointien tekemistä suurista kokonaisuuksista sekä esitellään Kuntaliiton työkalua, jota voi käyttää vaikutusten arviointien tekemisessä. Työkalua on käytetty jonkin verran suurten kokonaisuuksien arvioinnissa, mutta se ei kaikissa tilanteissa ole sen laajuuden vuoksi tarkoituksenmukainen arviointien tekemiseen.

Nykyisen ohjeistuksen keskeisin haaste on ennakkovaikutusten arviointien sitominen vain osaksi suuria kokonaisuuksia, kun vaikutusten arvioinnista olisi hyötyä myös monessa pienemmässä päätöksessä. Lisäksi monessa asiassa vaikutuksia arvioidaan jo osana normaalia valmisteluprosessia (kaavoitus, luvitus), mikä olisi tärkeä tunnistaa osana ennakkovaikutusten arviointien kokonaisuutta.

Ennakkovaikutusten arviointien kehittäminen osana päätöksentekoa

Koska vaikutusten arviointeja voidaan tehdä useista eri näkökulmista, tulisi määrittää, mitkä arvioinneista ovat lähivuosien keskeisimmät kehittämiskohteet. Näitä voisivat ensi vaiheessa olla lapsivaikutusten ja yritysvaikutusten arviointien laajamittaisempi ja systemaattisempi hyödyntäminen osana päätöksentekoa.

Pienimmillään ennakkovaikutusten arviointi on sen tunnistamista, onko päätöksessä arvioitavaa. Laaditussa ohjeluonnoksessa on tuotu esiin tilanteet, joissa arviointia ei tarvitse tehdä. Muutoin tulisi aina arvioida se, vaatiiko valmistelussa oleva asia tarkempaa vaikutusten arviointia. Esimerkiksi suurten investointipäätösten tekemisessä ennakkovaikutusten arvioinnin tulee olla kiinteä osa perusteluiden laatimista.

Ennakkovaikutusten arviointien tekeminen on lähtökohtaisesti toimialojen asioita valmistelevien henkilöiden vastuulla. Vaikutusten arviointien koordinoituvastuu on konsernipalveluissa strategisen kehittämisen yhteydessä. Valmistelijoiden työtä voidaan tarvittaessa tukea muualta organisaatiosta, sillä eri aloja koskevien ennakkovaikutusten arviointeihin tarvitaan erilaista ammattiosaamista, jolloin on merkityksellistä, millaiset ovat organisaation sisäiset työskentelytavat. Olennaista on, että valmistelijoilla on eri toimialoilla ja palvelualueilla selkeät vastinparit, joilta tarvittaessa pyytää asiantuntija-apua arvioinnin substanssissa.

Nyt laadittu ohje antaa yleisluontoiset raamit vaikutusten arviointien kehittämiseksi Salon kaupungissa. Ohjeistuksia on tarpeen tarkentaa kunkin aihealueen osalta erikseen. Ensi vaiheessa on laadittu tarkempi ohjeistus lapsivaikutusten arvioinnista. Yhtenä UNICEFin lapsiystävällinen kunta -mallin toimenpiteenä on mukana lapsivaikutusten arviointien

systemaattisempi hyödyntäminen osana lapsiin ja nuoriin kohdentuvaa päätöksentekoa. Lisäksi lapsivaikutusten arviointeja helpottamaan on laadittu oheismateriaalista löytyvä lomake, jota pilotoitiin ensimmäisen kerran Meri-Halikon kouluratkaisun yhteydessä. Lomakkeen sisältöä kehitetään edelleen kokemusten perusteella yhdessä palvelualueiden kanssa.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy liitteen mukaiset ohjeistuksen ennakkovaikutusten arviointien sekä lapsivaikutusten arviointien tekemiseksi Salon kaupungissa.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Valmistelija